

**HƯỚNG DẪN ĐIỀU CHỈNH NỘI DUNG DẠY HỌC CẤP TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
MÔN GIÁO DỤC CÔNG DÂN**

(Kèm theo Công văn số 3280/BGDĐT-GDTrH ngày 27 tháng 8 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ GDĐT)

1. Lớp 10

STT	Bài	Nội dung điều chỉnh	Hướng dẫn thực hiện
1	Bài 1. Thế giới quan duy vật và phương pháp luận biện chứng	Mục 2. Chủ nghĩa duy vật biện chứng - Sự thống nhất hữu cơ giữa thế giới quan duy vật và phương pháp luận biện chứng.	Khuyến khích học sinh tự học.
		Câu hỏi/bài tập 1,2	Không yêu cầu học sinh trả lời
2	Bài 2. Thế giới vật chất tồn tại khách quan	Cả bài	Không dạy
3	Bài 3. Sự vận động và phát triển của thế giới vật chất	Mục 1c. Các hình thức vận động cơ bản của thế giới vật chất	Hướng dẫn học sinh tự học
	Bài 4. Nguồn gốc vận động phát triển của sự vật, hiện tượng	Mục 1. Thế nào là mâu thuẫn	Hướng dẫn học sinh tự học
	Bài 5. Cách thức vận động phát triển của sự vật, hiện tượng	Mục 1. Chất	Hướng dẫn học sinh tự học
		Mục 2. Lượng	
Bài 6. Khuynh hướng phát triển của sự vật, hiện tượng	Mục 1b. Đặc điểm của phủ định biện chứng	Hướng dẫn học sinh tự học	
	Mục 2. Khuynh hướng phát triển của sự		

		vật, hiện tượng	
			<i>Tích hợp các nội dung còn lại của các bài 3,4,5,6 thành một chủ đề dạy trong 5 tiết</i>
4	Bài 7. Thực tiễn và vai trò của thực tiễn đối với nhận thức	Mục 1. Hai giai đoạn của quá trình nhận thức	Hướng dẫn học sinh tự học
		Câu hỏi/bài tập 2	Không yêu cầu học sinh làm
5	Bài 8. Tồn tại xã hội và ý thức xã hội	Cả bài	Không dạy
6	Bài 9. Con người là chủ thể của lịch sử, là mục tiêu phát triển của xã hội	Mục 1. Con người là chủ thể của lịch sử	Hướng dẫn học sinh tự học
		Câu hỏi/bài tập 4	Không yêu cầu học sinh làm
7	Bài 10. Quan niệm về đạo đức	Mục 1b. Phân biệt đạo đức với pháp luật và phong tục, tập quán trong sự điều chỉnh hành vi của con người.	Khuyến khích học sinh tự học
		Câu hỏi/bài tập 1	Không yêu cầu học sinh làm
	Bài 11. Một số phạm trù cơ bản của đạo đức học	Mục 1b. Nghĩa vụ của thanh niên Việt Nam hiện nay	Khuyến khích học sinh tự học
		Mục 2b. Làm thế nào để trở thành người có lương tâm?	Hướng dẫn học sinh thực hành
		Mục 4b. Hạnh phúc cá nhân và hạnh phúc xã hội	Khuyến khích học sinh tự học
		<i>Tích hợp các nội dung còn lại của các bài 10,11 thành chủ đề dạy trong 4 tiết</i>	
8	Bài 12. Công dân với tình yêu, hôn nhân và gia đình	Mục 1a. Tình yêu là gì ?	Không dạy: Tình yêu mang tính xã hội
		Mục 2a. Khái niệm hôn nhân	Khuyến khích học sinh tự học
		Mục 2b. Chế độ hôn nhân ở nước hiện nay	Hướng dẫn học sinh tự học
		Mục 3c. Mối quan hệ gia đình và trách nhiệm của các thành viên	Không dạy
9	Bài 13. Công dân với cộng đồng	Mục 2. Trách nhiệm của công dân với cộng đồng	Hướng dẫn học sinh thực hành

10	Bài 14. Công dân với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc	Mục 1b. Truyền thống yêu nước của dân tộc Việt Nam	Khuyến khích học sinh tự học
		Mục 2. Trách nhiệm xây dựng tổ quốc. Mục 3. Trách nhiệm bảo vệ tổ quốc	Tích hợp thành 1 mục và hướng dẫn học sinh tự học.
11	Bài 15. Công dân với một số vấn đề cấp thiết của nhân loại	Mục 1a. Ô nhiễm môi trường	Hướng dẫn học sinh tự học
		Mục 2a. Sự bùng nổ dân số	
		Mục 3a. Những dịch bệnh hiểm nghèo	Chỉ nêu những đại dịch toàn cầu
12	Bài 16. Tự hoàn thiện bản thân	Mục 3. Tự hoàn thiện bản thân như thế nào	Hướng dẫn học sinh thực hành

2. Lớp 11

TT	Bài	Nội dung điều chỉnh	Hướng dẫn thực hiện
1	Bài 1. Công dân với sự phát triển kinh tế	Mục 3a. Cơ cấu kinh tế	Không dạy
		Mục 3b. Ý nghĩa của phát triển kinh tế đối với cá nhân, gia đình và xã hội	Hướng dẫn học sinh tự học
2	Bài 2. Hàng hóa – Tiền tệ - Thị trường	Mục 1b. Lượng giá trị hàng hóa	Chỉ tập trung làm rõ 2 khái niệm: - Thời gian lao động cá biệt - Thời gian lao động xã hội cần thiết
		Mục 2a. Nguồn gốc, bản chất của tiền tệ	Khuyến khích học sinh tự học
		Mục 2c. Quy luật lưu thông tiền tệ	Không dạy
		Câu hỏi/bài tập 3,4,6	Không yêu cầu học sinh làm
3	Bài 3. Quy luật giá trị trong sản xuất và lưu thông hàng hóa	Mục 3a. Về phía Nhà nước	Không dạy
		Câu hỏi/bài tập 5,10	Không yêu cầu học sinh làm
	Bài 4. Cạnh tranh trong sản xuất và lưu thông	Mục 2a. Mục đích của cạnh tranh	Ghép vào Mục 1
		Mục 2b. Các loại cạnh tranh	Không dạy

	hàng hóa	Câu hỏi/bài tập 2	Không yêu cầu học sinh làm
	Bài 5. Cung - cầu trong sản xuất và lưu thông hàng hóa	Mục 2b. Vai trò của quan hệ cung – cầu	Không dạy
		Câu hỏi/bài tập 3	Không yêu cầu học sinh làm
			<i>Tích hợp các nội dung còn lại của các bài 3.4.5 thành chủ đề dạy trong 4 tiết</i>
4	Bài 6. Công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước	Mục 1. Khái niệm công nghiệp hóa, hiện đại hóa	Chỉ tập trung làm rõ thế nào là công nghiệp hóa, hiện đại hóa.
		Mục 2c. Củng cố và tăng cường địa vị chủ đạo của quan hệ sản xuất XHCN trong toàn bộ nền kinh tế quốc dân.	Khuyến khích học sinh tự đọc.
		Câu hỏi/bài tập 5,6,7,8	Không yêu cầu học sinh trả lời
5	Bài 7. Thực hiện nền kinh tế nhiều thành phần và tăng cường vai trò quản lý kinh tế của nhà nước	Mục 1b. Các thành phần kinh tế ở nước ta	Hướng dẫn học sinh tự học
		Mục 2. Vai trò quản lý kinh tế của nhà nước	Không dạy
		Câu hỏi/bài tập 9, 10	Không yêu cầu học sinh làm
	Bài 8. Chủ nghĩa xã hội	Mục 1a. Chủ nghĩa xã hội là giai đoạn đầu của xã hội cộng sản chủ nghĩa	Khuyến khích học sinh tự đọc
		Mục 2b. Đặc điểm của thời kì quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta	Hướng dẫn học sinh tự học
			<i>Tích hợp các nội dung còn lại của bài 7 và bài 8 thành chủ đề dạy trong 3 tiết</i>
6	Bài 9. Nhà nước xã hội chủ nghĩa	Mục 1. Nguồn gốc và bản chất của nhà nước	Khuyến khích học sinh tự học.
		Mục 2d. Vai trò của Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong hệ thống chính trị	Khuyến khích học sinh tự đọc
		Câu hỏi/bài tập 2, 5	Không làm yêu cầu học sinh làm
7	Bài 10. Nền dân chủ xã hội chủ nghĩa	Mục 1. Bản chất của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa	- Chỉ tập trung làm rõ những thể hiện cụ thể về bản chất của dân chủ XHCN

			trên 5 phương diện. Các nội dung còn lại khuyến khích học sinh tự học
		Mục 2a, 2d. Nội dung cơ bản của dân chủ trong lĩnh vực kinh tế, lĩnh vực xã hội	Khuyến khích học sinh tự học
		Mục 3. Các hình thức cơ bản của dân chủ	Hướng dẫn học sinh tự học
		Câu hỏi/bài tập 2	Không yêu cầu học sinh trả lời
10	Bài 11. Chính sách dân số và giải quyết việc làm	Mục 1a. Tình hình dân số nước ta	Hướng dẫn học sinh tự học
		Mục 3. Trách nhiệm của công dân đối với chính sách dân số và giải quyết việc làm	
		Câu hỏi/bài tập 1	Không yêu cầu học sinh trả lời
11	Bài 12. Chính sách tài nguyên và bảo vệ môi trường	Mục 1. Tình hình tài nguyên, môi trường nước ta hiện nay	Hướng dẫn học sinh tự học
		Mục 3. Trách nhiệm của công dân đối với chính sách tài nguyên và bảo vệ môi trường	
12	Bài 13. Chính sách giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ, văn hóa	Mục 4. Trách nhiệm của công dân đối với chính sách giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ, văn hóa	Hướng dẫn học sinh tự học
13	Bài 14. Chính sách quốc phòng và an ninh	Mục 1. Vai trò và nhiệm vụ của quốc phòng và an ninh	Khuyến khích học sinh tự học
		Mục 3. Trách nhiệm của công dân đối với chính sách quốc phòng và an ninh	Hướng dẫn học sinh tự học
14	Bài 15. Chính sách đối ngoại	Mục 4. Trách nhiệm của công dân đối với chính sách đối ngoại	Hướng dẫn học sinh tự học

3. Lớp 12

TT	Bài	Nội dung điều chỉnh	Hướng dẫn thực hiện
1	Bài 1. Pháp luật và đời	Mục 2. Bản chất của pháp luật	Hướng dẫn học sinh tự học

TT	Bài	Nội dung điều chỉnh	Hướng dẫn thực hiện
	sống	Mục 3a, 3b. Quan hệ giữa pháp luật với kinh tế, chính trị.	Khuyến khích học sinh tự học
		Bài tập 8	Không yêu cầu học sinh làm
2	Bài 2. Thực hiện pháp luật	Mục 1c. Các giai đoạn thực hiện pháp luật	Không dạy
3	Bài 3. Công dân bình đẳng trước pháp luật	Mục 3. Trách nhiệm của Nhà nước trong việc bảo đảm quyền bình đẳng của công dân trước pháp luật	Khuyến khích học sinh tự học
	Bài 4. Quyền bình đẳng của công dân trong một số lĩnh vực của đời sống xã hội	Mục 1b, 2b, 3b. Nội dung bình đẳng trong hôn nhân và gia đình, trong lao động, trong kinh doanh.	Hướng dẫn học sinh tự học
		Mục 1c, 2c, 3c. Trách nhiệm của Nhà nước trong việc đảm bảo quyền bình đẳng trong hôn nhân và gia đình, trong lao động, trong kinh doanh.	Không dạy <i>Tích hợp các nội dung còn lại của bài 3 và bài 4 thành chủ đề dạy trong 4 tiết</i>
4	Bài 5. Quyền bình đẳng giữa các dân tộc, tôn giáo	Mục 1a. Khái niệm dân tộc	Không dạy
		Mục 1d, 2d. Chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà nước về quyền bình đẳng giữa các dân tộc, tôn giáo.	Khuyến khích học sinh tự học
		Câu hỏi/bài tập 1,4	Không yêu cầu học sinh làm
5	Bài 6. Công dân với các quyền tự do cơ bản	Mục 1a, 1b, 1c. Ý nghĩa quyền bất khả xâm phạm về thân thể của công dân, quyền được pháp luật bảo hộ về tính mạng, sức khỏe, danh dự và nhân phẩm, quyền bất khả xâm phạm về chỗ ở của công dân.	Khuyến khích học sinh tự học
		Mục 2a. Trách nhiệm của Nhà nước.	Khuyến khích học sinh tự học
		Câu hỏi/bài tập 8	Không yêu cầu học sinh trả lời
6	Bài 7. Công dân với các quyền dân chủ	Mục 1b. Những trường hợp không được thực hiện quyền ứng cử.	Không dạy
		Mục 1b. Cách thức nhân dân thực hiện quyền lực	Khuyến khích học sinh tự học

TT	Bài	Nội dung điều chỉnh	Hướng dẫn thực hiện
		nhà nước thông qua các đại biểu và cơ quan quyền lực nhà nước-cơ quan đại biểu của nhân dân.	
		Mục 1c.2c, 3c. Ý nghĩa của quyền bầu cử và quyền ứng cử của công dân, quyền tham gia quản lý nhà nước và xã hội, quyền khiếu nại, tố cáo của công dân.	Khuyến khích học sinh tự học
		Mục 3b. Quy trình khiếu nại, tố cáo và giải quyết khiếu nại, tố cáo.	Hướng dẫn học sinh tự học
		Mục 4a. Trách nhiệm của Nhà nước	Khuyến khích học sinh tự học
		Câu hỏi/bài tập 1	Không yêu cầu học sinh làm
7	Bài 8. Pháp luật với sự phát triển của công dân	Mục 2. Ý nghĩa quyền học tập, sáng tạo và phát triển của công dân.	Khuyến khích học sinh tự học
		Mục 3. Trách nhiệm của Nhà nước và công dân	Hướng dẫn HS tự học
		Câu hỏi/bài tập 2	Không yêu cầu học sinh làm
8	Bài 9. Pháp luật với sự phát triển bền vững của đất nước	Mục 1. Vai trò của pháp luật đối với sự phát triển bền vững của đất nước	Khuyến khích học sinh tự học
		Mục 2b. Nội dung cơ bản của pháp luật về phát triển văn hóa	
		Mục 2d, 2e. Nội dung cơ bản của pháp luật về bảo vệ môi trường, pháp luật về quốc phòng, an ninh.	Hướng dẫn học sinh tự học.
		Câu hỏi/bài tập 4,5	Không yêu cầu HS làm
9	Bài 10. Pháp luật với hòa bình và sự phát triển tiến bộ của nhân loại	Cả bài	Không dạy